

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Юліан МУНТЯНУ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ, ПРИЧЕТНОГО
ДО ЗАХОПЛЕННЯ ТА УМИСНОГО ВБИВСТВА ЗАРУЧНИКІВ.....216

Ольга НЕДАШКІВСЬКА, Олександр ГУНЬКО

РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС
ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....220

Alina Daniela PĂTRU

URMELE DE ARMĂ ALBĂ – INTERPRETAREA LEZIUNILOR ȘI MECANISMUL
PRODUCERII.....224

Сергій ПОЛУЯНОВ, Олег КОЖУХАР

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЩОДО АГРЕСІЇ ПРОТИ СУВЕРЕНІТЕТУ ТА
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ.....228

Іван СТАРЕНЬКИЙ

ДИНАМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ШКІДЛИВОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
RACCOON STEALER.....234

Олександр СТАРОДУБОВ

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ТАКТИЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ.....238

Олександр ФЕДОРЧУК

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У СТРУКТУРІ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ
ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....243

Дмитро ЦЕХАН

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ НА СТАДІЇ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.....247

Юрій ЧЕРНИШ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ СПЕЦІАЛІСТА ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....251

Секція 3

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ЕКСПЕРТНОГО

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА.....256

Валерія ДИНТУ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ МЕДІАЦІЇ В
ТУРЕЧЧИНІ.....256

Тетяна ЛИННИК

ВИКЛИКИ ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....259

Стародубов Олександр

аспірант кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології

Національного університету «Одеська юридична академія»,

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6266-4813>

електронна адреса: criminalistic@onuia.edu.ua

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

В тезах досліджено судову експертизу як системоутворюючий компонент тактичних операцій. Проаналізовано її інформаційна, прогностична та оціночна функції як основа криміналістичного моделювання. Визначено тактику використання висновків для планування допиту, обшуку та інтеграції з іншими слідчими (розшуковими) діями, забезпечуючи стійкість доказів.

Ключові слова: судова експертиза, тактичні операції, криміналістичне моделювання, злочин, компонент

Starodubov Oleksandr

Postgraduate student of the Department of Criminalistics,

Forensic Examinations and Polygraphology,

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

FORENSIC EXAMINATION AS A STRUCTURAL COMPONENT OF TACTICAL OPERATIONS

This abstract examines forensic examination as a system-forming component of tactical operations. Its informational, prognostic, and evaluative functions are analyzed as the basis for criminalistic modeling. The tactics for utilizing the expert conclusions are determined for planning interrogation, search, and integration with other investigative (search) actions, thereby ensuring the stability of evidence.

Key words: forensic examination, tactical operations, criminalistic modeling, crime, component

Аналіз матеріалів практики та наявних наукових думок свідчить, що встановлення об'єктивної істини у кримінальному провадженні неможливе без ефективного використання спеціальних знань. У цьому контексті, судова експертиза виступає як специфічний вид державної діяльності, що забезпечує використання природничих та технічних знань різних галузей наук для пояснення і тлумачення фактів та явищ у судочинстві. Вона не просто підвищує доказове значення матеріалів кримінального провадження, але й стає важливим елементом, що формує стратегію та тактику всього досудового розслідування.

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

Актуальність дослідження ролі експертизи в тактичних операціях зумовлена зростаючою складністю сучасних злочинів, особливо у сфері економіки, високих технологій та кібербезпеки. Ці злочини часто залишають мінімальні сліди, які можуть бути виявлені та інтерпретовані лише за допомогою високоспеціалізованих досліджень. Отже, інтеграція експертних даних має відбуватися вже на етапі планування комплексів слідчих (розшукових) дій в межах відповідних тактичних операцій.

Незважаючи на ключове значення експертної діяльності, у сфері її організаційно-тактичного застосування існують значні прогалини. Недостатній рівень науково-методичного та фінансового забезпечення часто унеможливорює повне та об'єктивне дослідження фактів. Крім того, відсутність систематизованих знань щодо сучасних можливостей судових експертиз серед суб'єктів розслідування, а іноді й ігнорування висновків експертів, створюють організаційно-тактичні проблеми, що можуть призводити до експертних помилок процесуально-правового та організаційно-технічного характеру. Таким чином, необхідність вдосконалення тактики використання експертних висновків є нагальною.

Судова експертиза, згідно з процесуальним законодавством, є процесуальною дією. Її сутність полягає в дослідженні експертом, за завданням слідчого або судді, речових доказів та інших матеріалів справи з метою встановлення фактичних даних та обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Інтеграція експертизи в криміналістичну тактику відбувається на рівні тактичних операцій. Криміналістична тактична операція визначається як комплекс взаємопов'язаних, планових слідчих (розшукових) дій, а також негласних слідчих (розшукових) дій, об'єднаних єдиною метою — вирішенням складного слідчого завдання. У цьому контексті, експертиза виступає не лише як дія, що формує доказову базу, але і як первинне джерело інформації, необхідної для **планування** цих комплексних дій.

Процесуальною основою тактичної надійності даних, отриманих від експерта, є принципи судово-експертної діяльності, закріплені в законодавстві: законність, незалежність, об'єктивність і повнота дослідження. Дотримання цих принципів є обов'язковою гарантією допустимості та доказової сили висновку, що має прямий вплив на успішність всієї тактичної операції.

Висновки експерта мають багатоаспектне функціональне навантаження, що виходить за межі простого встановлення факту. Вони суттєво впливають на обрання цілей використання слідчим. Хоча експертиза призначається для вирішення конкретних питань, її висновок, особливо сформульований ініціативно, може призвести до зміни цілей використання. Це може виражатися як у звуженні, так і в розширенні напрямів розслідування порівняно з тими, що були поставлені слідчим при призначенні дослідження.

Функціональний підхід дозволяє розглянути експертизу як інструмент управління процесуальним ризиком. Принцип, згідно з яким об'єкти дослідження можуть бути пошкоджені або витрачені лише у мірі, необхідній для дослідження, означає, що слідчий може мати лише одну можливість провести певну, особливо руйнівну, експертизу. У цьому випадку, повноцінна реалізація прогностичної функції експертизи дозволяє слідчому заздалегідь оцінити шанси на успіх і необхідність проведення дослідження, що призведе до витрачання об'єкта. Таким чином, експертиза виконує функцію ризик-менеджменту в доказовому процесі, забезпечуючи мінімізацію втрати критичних доказів.

Ефективне використання спеціальних знань у криміналістичній тактиці ґрунтується на ключових функціях, які виконує судова експертиза: інформаційній, прогностичній та оціночній.

Інформаційна функція полягає у наданні первинних фактичних даних, які можуть бути встановлені лише на основі спеціальних знань. Сюди належить ідентифікація об'єктів, встановлення механізму події, класифікація речовин. Ці дані є критичним підґрунтям для висунення криміналістичних версій та, що особливо важливо для тактичних операцій, локалізації об'єктів пошуку. Наприклад, якщо експертиза визначила точний хімічний склад вибухової речовини, це звужує коло можливих місць її зберігання, що є ключовим при плануванні обшуку.

Прогностична функція має фундаментальне значення для криміналістичного моделювання. Вона дозволяє передбачити результат подальших слідчих (розшукових) дій або розвитку подій, ґрунтуючись на науковому передбаченні та достовірних знаннях, отриманих під час експертного дослідження. Наприклад, висновок експерта про психофізіологічний стан підозрюваного або оцінка його комунікативних особливостей можуть бути використані для прогнозування його поведінки під час допиту. Це дає можливість слідчому обрати найбільш ефективний тактичний прийом, мінімізуючи ризики протидії або отримання неправдивих свідчень.

Оціночна функція пов'язана із суб'єктивною діяльністю експерта під час дослідження, яка, однак, підкріплюється встановленою методикою, що є гарантією достовірності висновку. На рівні слідчого та суду ця функція трансформується у необхідність ретельної оцінки висновку експерта за загальними правилами оцінки доказів. Оціночна функція дозволяє слідству перевірити відповідність висновку завданню, його повноту, наукову обґрунтованість та узгодженість з іншими зібраними у справі доказами.

Проведення судової експертизи в діяльності з розслідування кримінальних правопорушень є майже невід'ємним елементом, оскільки практично кожен випадок вимагає використання спеціальних знань, тобто залучення спеціалістів чи судових експертів. Для забезпечення тактичної ефективності висновку експерта, слідчий повинен здійснити ретельну підготовку, яка є ключовим етапом.

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

Підготовка до призначення експертизи охоплює такі основні етапи: 1) збирання необхідних матеріалів для дослідження; 2) вибір оптимального моменту призначення судової експертизи; 3) визначення предмета судової експертизи (фактичні дані, що встановлюються на основі спеціальних знань); 4) формулювання запитань експерту; 5) вибір експертної установи або конкретного експерта.

Особлива увага має приділятися формулюванню запитань, оскільки вони визначають предмет експертизи. Запитання повинні відповідати таким основним вимогам: не виходити за межі спеціальних знань експерта, не мати правового характеру (експерт не вирішує питання винуватості або правової кваліфікації); бути конкретними, короткими та мати логічну послідовність; характеризуватися повнотою та мати комплексний характер.

Порушення цих вимог, зокрема постановка питань, що виходять за межі компетенції експерта або мають правовий характер, є типовим джерелом процесуальних помилок, що у підсумку знижує доказову силу отриманого висновку і підриває тактичну стійкість усієї слідчих (розшукових) дій/тактичних операцій.

Висновок експерта є потужним інструментом, який дозволяє слідчому обрати найбільш ефективні тактичні прийоми під час проведення ключових слідчих (розшукових) дій.

Так, використання висновку експерта під час допиту є одним із найбільш розроблених тактичних напрямків. Висновки застосовуються для формування тактичних прийомів, спрямованих на подолання протидії, викриття неправдивих свідчень та стимулювання повних та правдивих показань. Слідчий може використати інформацію, що міститься у висновку, для створення у підозрюваного уявлення про повну обізнаність слідства щодо механізму злочину, точних обставин або ідентифікації знаряддя. Це дозволяє ефективно використовувати тактику психологічного впливу. Однак, слідчі повинні бути уважними, оскільки не всі тактичні прийоми, що застосовуються до звичайних доказів, можуть бути повною мірою застосовані до експертних висновків, особливо тих, у яких була виявлена експертна ініціатива.

У тактичних операціях, що включають обшук, експертні дані відіграють роль інформаційного локалізатора. Якщо експертиза, проведена до обшуку (наприклад, щодо вилучених зразків), встановила сліди певної речовини або типові ознаки знаряддя, ця інформація дозволяє чітко локалізувати пошук. Замість загального пошуку, слідчий може цілеспрямовано шукати об'єкти, що відповідають встановленим експертом характеристикам, звужуючи коло пошукових об'єктів і підвищуючи ефективність обшуку. Експертні висновки допомагають перетворити розшукову діяльність на точний, сфокусований процес.

Висновки про механізм події, які часто встановлюються під час трасологічних, балістичних або автотехнічних експертиз, є вихідними даними для

моделювання умов проведення слідчого експерименту. Тактично важливо забезпечити максимальну об'єктивність експерименту, і саме експертні дані (наприклад, про кут пострілу, швидкість транспортного засобу або траєкторію руху) дозволяють відтворити обставини події з науковою точністю.

Тактична специфіка використання інформації, одержаної внаслідок експертної ініціативи, полягає у її несподіваності. Експерт виявляє ініціативу у дослідженні тих чи інших питань, як правило, несподівано навіть для самого себе, що ускладнює її попереднє тактичне планування [див. докладніше: 1, 226-227; 2, С. 92-97].

Однак, такі ініціативно сформульовані висновки мають величезне значення для вирішення профілактичних завдань у кримінальному провадженні. Вони дозволяють ідентифікувати причини та умови, які сприяли вчиненню злочину. З точки зору тактичної операції, інформація, отримана внаслідок експертної ініціативи, може бути використана для коригування тактичних прийомів проведення наступних слідчих (розшукових) дій, включаючи допит або організацію подальших тактичних операцій, які спочатку не були заплановані. Хоча загальні цілі використання таких висновків збігаються з цілями використання інших доказів, експертна ініціатива може суттєво розширити або звужити напрями розслідування, що вимагає гнучкості від слідчого при обранні тактики.

Перелік використаних джерел:

1. Щербанюк Д.В. Деякі особливості використання на досудовому розслідуванні висновку експерта, в якому реалізовано право на експертну ініціативу. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу*. Харків. 2017. С. 226-227. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/106.pdf
2. Щербанюк Д.В. Особливості тактики використання під час досудового розслідування висновку експерта, в якому реалізовано право на експертну ініціативу. *Право і безпека*. 2017. № 3 (66). С. 92-97. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0ae12d93-be9>